

1 травня - День міжнародної солідарності трудящих

Як це й не дивно, але підвалини цього свята досить глибокі і, навіть, можна сказати, язичницькі, і зовсім не вигадка радянських ідеологів. У сучасному вигляді воно виникло наприкінці XIX століття.

В 1886 році у США – Чикаго, Нью-Йорку, Детройті, пройшли багатотисячні демонстрації робітників місцевих заводів. Рух очолювали представники лівих партій – комуністи, анархісти, а також профспілки. Основною вимогою протестувальників було встановлення 8-годинного робочого дня та законодавчого закріплення і дотримання інших соціальних норм. У Чикаго демонстрація була жорстоко придушена поліцією, в результаті чого загинуло чимало людей. До того ж, 8 чоловік було арештовано, 4 з них згодом повісили.

У 1889 році на Паризькому конгресі II Інтернаціоналу було запропоновано щорічно 1 травня відзначати День солідарності робітників усього світу. Кінець XIX – початок XX століття позначився потужним робітничим рухом, що в свою чергу призвело до легалізації партій лівого спрямування (у деяких країнах, зокрема в Росії, вони прийшли до влади), а також профспілок, які стали посередником між владою, роботодавцями і працівниками.

У XX столітті, особливо в другій його половині, соціальний ландшафт, передусім на Європейському і Північноамериканському континентах, суттєво змінився – на зміну велетенським заводам-фабрикам прийшли офісні центри,

пролетарі у звичному розумінні слова перетворилися на доволі забезпечених громадян, тому свято дещо змінило акцент, трансформувавшись у свято весни і праці. Воно й сьогодні відзначається у 142-х країнах світу і називається по-різному: День весни, Свято весни і праці, День праці, Свято трудящих, День солідарності трудящих тощо. Демонстрації цього дня теж проходять, але здебільшого мирні. Їхня мета – нагадати урядам країн про проблему безробіття та поліпшення соціальних стандартів.

Надзвичайно цікавою є історія Першого травня у Києві. Це було перше світське свято, засноване ще Києво-Могилянською колегією в XVII столітті як своєрідний день студентів. Вже з наступного, XVIII століття на основі цих студентських гулянь («рекреацій») розпочалися загальноміські масові гуляння. Прикметно, що з кожним роком гуляння ставали все більш розгнущаними і нагадували стародавні містерії. Денна половина свята проходила зазвичай ще в межах пристойності, але те, що робилося з настанням ночі справді походило на «Вальпургієву ніч».

Український педагог і мемуарист Автоном Солтановський у своїх мемуарах досить детально описує святкування Першого травня 1840 року на Шулявці. Він пише, що люд упивався горілкою цілу добу, бився, співав сороміцьких пісень, несамовито матюкався та займався іншими «непотребствами».

Вдосвіта по дорозі до Києва і в гаї, і балці валялися сотні напівголих (іноді й геть роздягнених) п'янощих чоловіків і жінок різного віку. Наступного дня поліцейські дільниці були битком набиті буянами різної статі.

Мемуарист також зауважує, що подібні «Вальпургієві ночі» на Шулявці відбувалися не без «благословіння» місцевої влади (зокрема й генерал-губернатора Бібікова). З середини XIX століття в моду стали входити пікніки невеличкими компаніями на лоні природи. З кінця XIX століття Першого травня почали відбуватися несанкціоновані маніфестації трудівників, які вимагали від влади людських умов праці та гідної оплати, а не горілки і дешевих розваг.

Сьогодні думки українців щодо Першотравня розділилися. Одні вважають його пережитком радянського минулого, а інші радять сприймати як свято весни і праці.